

Motion till riksdagen 2017/18:4147

av **Mattias Bäckström Johansson m.fl. (SD)**

med anledning av prop. 2017/18:228 Energipolitikens inriktning

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen avslår regeringens förslag i punkt 2.
2. Riksdagen avslår regeringens förslag i punkt 3.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att anta ett mål om att Sveriges elproduktion ska vara helt fossilfri och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att anta ett mål för effektivare energianvändning formulerat som att energianvändningen 2030 ska vara 50 procent effektivare än 2005, uttryckt i termer av använd energi i relation till bruttonationalprodukten (BNP), och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa ett mål för leveranssäkerheten och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om kraftöverföring och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om elexport och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om småskalig produktion och tillkännager detta för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om energianvändning och energieffektivisering och tillkännager detta för regeringen.
10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om elmarknaden och tillkännager detta för regeringen.
11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om energiforskning och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

I propositionen föreslår regeringen att energipolitikens tre grundpelare – fortsatt ska vara försörjningstrygghet, konkurrenskraft och ekologisk hållbarhet – fastställs som

övergripande mål för energipolitiken. Vidare föreslår regeringen att målet 2040 ska vara 100 procent förnybar elproduktion. Regeringen föreslår också att Sverige 2030 ska ha 50 procent effektivare energianvändning jämfört med 2005, uttryckt i termer av tillförd energi i relation till bruttonationalprodukten (BNP).

I propositionen presenteras även regeringens bedömning av inriktningen av energipolitiken mot bakgrund av energiöverenskommelsen. Socialdemokraterna, Moderaterna, Miljöpartiet de gröna, Centerpartiet och Kristdemokraterna slöt den 10 juni 2016 en ramöverenskommelse om energipolitiken, den s.k. energiöverenskommelsen.

En grundläggande inställning vid utformningen av energipolitiken är att den ska syfta till att göra det möjligt för Sverige att upprätthålla en hög internationell konkurrenskraft och levnadsstandard. Den inställningen delar Sverigedemokraterna men till skillnad från energiöverenskommelsens slutsatser har vi en sammanhängande och realistisk plan för hur vi når dit.

Skrota mål för andelen förnybar elproduktion – inför mål för fossilfri elproduktion

I regeringens proposition föreslås att ett av de nya energipolitiska målen ska vara att 100 procent av den svenska elproduktionen ska vara förnybar till 2040, men regeringen betonar samtidigt att målet inte förbjuder kärnkraft och att det inte heller innebär en stängning av kärnkraftverk med politiska beslut. Sverigedemokraterna anser att det av kommissionen föreslagna målet för sammansättningen av svensk elproduktion är olyckligt. Detta framför allt för att målbilden i en stor del av klimatarbetet är fossilfritt, vilket här för elproduktionen ställs mot helt förnybart. Men bara för att det är förnybart innebär det inte att det inte finns några utsläpp av exempelvis växthusgaser för elproduktionen. Tvärtom kan och är utsläppen för vissa förnybara energikällor högre än för exempelvis kärnkraft. Det viktiga är då att politiken även då har ett mål som styr mot det som man vill uppnå. Sverigedemokraterna förordar därför i stället ett mål om att svensk elproduktion ska vara helt fossilfri.

Mål för effektivare energianvändning

I regeringens proposition föreslås ett nytt mål för energieffektivisering som ska vara 50 procent effektivare energianvändning än 2005 uttryckt i termer av tillförd energi i relation till BNP till 2030. Sverigedemokraterna anser att energieffektivisering är en självklar inriktning för energipolitiken, men att nivån kan vara vansklig och innebära problem i den mån man på politisk väg avser vidta alltför långtgående åtgärder för att uppnå målet. Det är däremot bra att målet är konstruerat så att vi de facto kan använda mer energi i framtiden beroende på den ekonomiska utvecklingen.

Det som gör målets befintliga utformning i förslaget direkt problematiskt är att man utformar det utifrån tillförd energi med tanke på hur statistiken kring energianvändning förs. Exempelvis skulle målet enkelt kunna nås genom att på politisk väg stänga fler kärnkraftsreaktorer då värmeförlusterna räknas in i den tillförda energin, vilket med detta mål då skulle indikera en effektivare energianvändning. Det skulle även indikera en effektivare energianvändning om fjärrvärmekunder kopplar bort sig från

fjärrvärmenätet för att i stället skaffa sig en värmepump, då den energi som tas från omgivningen med en värmepump inte tas med i energistatistiken.

Sverigedemokraterna förordar i stället ett mål för energieffektivisering som lyder att 2030 ska energianvändningen vara 50 procent effektivare än 2005, uttryckt i termer av använd energi i relation till bruttonationalprodukten (BNP).

Mål för leveranssäkerhet

En av energipolitikens grundpelare är försörjningstrygghet, och Sveriges elleveranser har under lång tid kännetecknats av en hög elkvalitet och god driftsäkerhet. I närtid har ett flertal stora synkrogeneratorer försvunnit och kommer att försvinna från det svenska kraftsystemet, vilket minskar svängmassan i kraftsystemet, samtidigt som det tillkommer en allt högre grad av intermittent kraftproduktion. Detta sammantaget äventyrar vår elkvalitet och driftsäkerhet.

Inför varje vinter genomför stamnätsoperatören Svenska Kraftnät en kraftbalansrapport som beskriver effektläget för den kommande vintern. På samma sätt gör respektive stamnätsoperatörer även i andra länder. Vi har i Sverige för stunden en positiv kraftbalans för en normalvinter, men i andra länder är man redan i dag i en importsituation under kritiska timmar och där gör man antagandet om att import är möjligt när behovet finns.

Länder runt Sverige tenderar till att utforma likartade energisystem där intermittenta kraftslag utgör en växande andel av den alstrade elenergin, vilket för med sig bekymret att det finns en relativt stor korrelation även över större områden för deras produktion.

Ser man enbart till vindkraftsproduktionen på den nordiska elmarknaden inträffar bottenvärdena för tillgänglighet, när man går ner på ett fåtal procentenheter, allt som oftast samtidigt i de olika länderna. Har man då i de mer statiska kraftbalanserna i ett flertal olika länder antagit att man då ska kunna importera elenergi från varandra riskerar situationen att bli förödande.

För att även i framtiden säkerställa att vårt kraftsystem kännetecknas av en hög elkvalitet och god driftsäkerhet bör ett mål för leveranssäkerheten fastslås som den förda energipolitiken ska sträva efter att uppnå.

Kraftöverföring

Svensk basindustri, företag i övrigt, skolor, sjukhus, övriga offentliga institutioner såväl som hushåll är alla beroende av tillförlitliga elleveranser. Det är dessutom av största vikt att Sverige stärker sin konkurrensfördel gentemot övriga Europa gällande reglerkraft, prisbild och tillförlitlighet.

Vi ser nu en kraftig utbyggnad av förnybar energi i Europa och dess negativa påverkan på de totala energipriserna och fluktuationerna i elnäten, dessutom är investeringskostnaderna enorma. Osäkerheten på den europeiska energimarknaden är stor angående det totala investeringsbehovet, vem som i slutändan får betala och vad det får för konsekvenser för europeisk konkurrenskraft.

Sverigedemokraterna delar inte bedömningen i energiöverenskommelsen kring utökad överföringskapacitet inom Sverige, mellan Sverige och grannländerna samt att Sverige ska driva på de övriga medlemsländer inom EU att öka sammankopplingen

mellan och inom länderna. Vi menar att en målbild måste kopplas till utbyggnaden av överföringskapaciteten.

Det som man främst kan ange som skäl för en utökad kapacitet är att ge förutsättningar för mer vindkraft och där grundorsaken är att vindkraften har en avsevärt lägre kapacitetsfaktor än genomsnittet i kraftsystemet, vilket medför en kraftigt utökad maxkapacitet. Det leder även till en dyr överkapacitet för nätkunderna, vilket läggs på det totala elpriset för företag och hushåll.

Sverigedemokraterna har en positiv syn på ökad överföringskapacitet då det handlar om att bygga bort flaskhalsar så att vi inte får kraftproduktion som blir inlåst. Sverigedemokraterna delar inte bedömningen i energiöverenskommelsen om att Sverige aktivt ska lägga sig i andra länders energipolitik och försöka ändra eller driva på dem dessa uppfattningar om kraftöverföring. I sammanhanget kan också nämnas att vi Sverigedemokrater ställer oss mycket negativa till EU:s ambitioner att styra utvecklingen genom den s.k. energiunionen.

Elexport

Utan större reflektioner eller djupare resonemang gjorde man i energiöverenskommelsen bedömningen att det är rimligt att Sverige fortsätter att vara en nettoexportör av elkraft på sikt. Det är i sak inget som vi i Sverigedemokraterna motsätter oss, och vi har inget emot att handla med elkraft med våra grannländer. Men synar man de ekonomiska incitamenten för den nuvarande eleporten är det väldigt problematiskt ur ett affärsmässigt perspektiv.

Under 2015 exporterade Sverige 35,3 TWh elkraft, och värdet av denna export uppgick till drygt 6,6 miljarder kronor, vilket innebär ett genomsnittligt pris om 18,7 öre per kWh. Nettoexporten uppgick till 22,6 TWh, och värdet av nettoexporten uppgick till drygt 4,2 miljarder kronor, vilket innebär ett genomsnittligt värde om 18,4 öre per kWh. I Energikommissionens promemoria om kostnaderna för nya elproduktionsanläggningar i Sverige framgår att exempelvis kostnaden för ny elkraft från landbaserad vindkraft, utifrån antagandena i promemorian, uppgår till 51 öre per kWh. Landbaserad vindkraft är den kraftkälla som huvudsakligen numera tillkommer i elcertifikatsystemet.

Den elexport som vi har byggt upp, till stor del tack vare massiva subventioner till vindkraften från svenska elkonsumenter, innebär att vi subventionerar industrin och hushållen i grannländer som Finland, Danmark och Tyskland. I sak betyder det exempelvis i fallet med landbaserad vindkraft att vi framställer elkraft för 51 öre per kWh som vi sedan säljer till våra grannländer för drygt 18 öre per kWh. Det tycker vi, till skillnad från partierna bakom energiöverenskommelsen, är en dålig affär.

Fokus bör i stället vara att Sverige främst exporterar el genom produkter som har framställts i Sverige med betydligt högre förädlingsvärde än elkraft.

Småskalig produktion

I energiöverenskommelsen föreslås att det ska utredas hur förenklingar och anpassningar kan ske av befintliga regelverk och befintlig skattelagstiftning för att underlätta för nya produkter och tjänster inom energieffektivisering, energilagring och småskalig försäljning av el till olika ändamål samt elektrifiering av transportsektorn. Sverigedemokraterna är för förslaget om att genomföra regelförenklingar för småskalig

produktion, men är avvisande till ytterligare marknadsnedvridande subventioner i form av skattelättnader, vilket är vad politiken hittills har kommit att handla om.

För att uppnå en långsiktigt hållbar elmarknad måste ledstjärnan för alla aktörer, oavsett storlek, vara att alla investeringar sker på ekonomiskt rationell grund där det underliggande elpriset är avgörande.

Regeringen har sedan tidigare infört en form av nettodebiteringssystem. Detta har kommit att kallas för skattereduktion för förnybar mikroproduktion av förnybar el, där man som producent ska få en skattereduktion som motsvarar två gånger den energiskatt som belöper på den mängd el som mikroproducenten matat in på elnätet upp till 10 000 kWh. Införandet av detta system är uteslutande kopplat till att främja solceller.

Ett väsentligt problem gällande solceller är den oregelbundna produktionen i och med att kraftkällan av självklara skäl är beroende av solljus. Särskilt på nordliga breddgrader som i Sverige medför detta att solceller producerar mycket lite el under vinterns mörka och kalla månader. Hårdraget kan man säga att flödena av elkraft över nationsgränsen styrs av temperaturen där vi exporterar överkapacitet på sommarhalvåret och importerar el på vintern. Skillnaden mellan förbrukningen på sommar och vinter är mycket stor, då vinterförbrukningen i sina toppar är dubbelt så stor som en varm sommardag. Detta gör att man tvingas begränsa produktionen på sommaren genom att man planerar in underhåll, lagrar vatten i magasinen och helt stänger av vissa anläggningar.

Användning och energieffektivisering

I energiöverenskommelsen återfinns förslaget att ett särskilt energieffektiviseringsprogram för den elintensiva svenska industrin, motsvarande PFE, ska införas, men att formerna för det behöver utredas närmare. Det är ett förslag som Sverigedemokraterna delar och ser som väldigt angeläget att förverkliga då tidigare insatser varit väldigt lyckade.

Ur ett resurs- och konkurrensperspektiv är det en självklarhet att använda resurserna på ett så effektivt sätt som möjligt, den som ligger i framkant har därmed en konkurrensfördel. För vår basindustri i Sverige, som till övervägande del består av energiintensiv verksamhet, är just energieffektivisering av stor betydelse med potential för betydande kostnadsbesparingar. Genom att använda mindre energi per producerad enhet stärks då även industrins konkurrenskraft på den globala marknaden.

Energieffektivisering har en betydande potential inom både transport, industri och den offentliga sektorn, vilket ska utnyttjas då det är rationellt. Det är ofta samhällsekonomiskt lönsamt, då många åtgärder kan genomföras till ett lägre pris än vad ny kraftproduktion skulle kostat. Dessutom är miljöeffekten större när utsläpp minskas till följd av ett lägre energibehov än när det sker via renare framställning.

För den offentliga sektorn är det viktigt att sträva efter en energieffektiv verksamhet genom upphandling av ny och innovativ energieffektiv teknik inom alla led, från produktion till slutanvändning.

Elmarknadens utveckling

Gällande marknadsdesign görs bedömningen i energiöverenskommelsen att det i det korta perspektivet inte finns skäl att ändra på den befintliga marknadsmodellen. Det är

en bedömning som Sverigedemokraterna kan instämma i även om nuvarande marknadsmodell har uppvisat brister i att tillföra produktion som överlag överensstämmer med landets säsongsmässiga variationer, vilket även leder till ett fortsatt behov av en effektreserv.

Det grundläggande problemet har däremot varit att jämte elmarknaden har subventioner i olika grad förekommit med både skattemedel, skatterabatter och genom elcertifikatssystemet, vilket gjort att det inte är riktiga prissignaler som drivit fram investeringar i produktionsanläggningar. Detta har satt marknaden ur spel då det för många aktörer inte har varit det underliggande elpriset som legat till grund för deras investeringsbeslut.

Det är viktigt att säkerställa att erforderlig produktionskapacitet finns i händelse av extrema förhållanden och att förutsättningar skapas för att driva fram marknadsbaserade investeringar i sådan elproduktion. Utformning av eventuella styrmedel eller marknadsmodeller bör framledes utformas för Sveriges stora utmaning, de säsongsmässiga variationerna, vilket i dag inte är fallet.

Forskning

Energiöverenskommelsens bedömning kring energiforskningen är att den bör fokusera på insatser som dels bidrar till de uppställda klimat- och energipolitiska målen, dels har förutsättningar för tillväxt och export.

Detta är i grunden ambitioner som Sverigedemokraterna ställer sig bakom. I motiveringen från energiöverenskommelsen återfinns dock tydliga skillnader mellan oss. Bland annat delar vi inte målbilden om 100 procent förnybar elproduktion 2040 som exkluderar kärnkraften, vilken vi menar är en omistlig komponent för ett utsläppsfritt energisystem.

Sverigedemokraterna hävdar att kärnkraften borde ha ett klart uttalat utrymme inom de prioriterade insatserna för energiforskning, vilket i dag inte är fallet. Utifrån att kärnkraften står för nästan hälften av vår elförsörjning har det statliga stödet till forskning på kärnteknikområdet under lång tid varit ytterst blygsamt. Forskning och utveckling inom kärnkraft behöver däremot inte endast ha sin utgångspunkt i ren kärnteknikforskning. Forskningsområden inom slutförvar av uttjänt kärnbränsle och kärnkraftssäkerhet är områden som i vissa fall har en nationell särprägel och som således kräver nationell kompetens. Men för att kunna uppnå ny, modern och än mer säker kärnkraft i Sverige behövs också en hög nationell kompetens och för detta behövs ökat stöd till kärnkraftsforskningen.

Synen på det använda kärnbränslet har hittills präglats av de mycket långa tiderna för slutförvaring, och det har betraktats som avfall. Detta synsätt tar dock inte hänsyn till den tekniska utvecklingen. I dag utnyttjar vi endast ett fåtal procent av potentialen i det uran som grävs upp medan återstoden grävs ned som avfall. Flera lovande projekt med olika typer av snabba kärnkraftsreaktorer, som även kallas för fjärde generationens kärnkraft, pågår just nu. I denna typ av reaktorer kan det sedan tidigare använda kärnbränslet i stället återanvändas, vilket öppnar för helt nya perspektiv.

Med fjärde generationens kärnkraft skulle vi kunna fortsätta producera kärnkraftsel i oförminskad eller höjd effekt under tusentals år, utan att behöva bryta något nytt uran överhuvudtaget. Vi minskar avfallsmängden med uppemot 99 procent och minskar dessutom behovet av slutförvar från 100 000 år till under ca 1000 år. Detta innebär inte att behovet av slutförvar försvinner.

Det är alltså viktigt att vi fortsätter forskningen i Sverige kring slutförvar av använt kärnbränsle, men tidsperspektivet förändras dramatiskt. En framtida potential för export av svensk teknik och kunskaper inom slutförvar av kärnbränsle är fullt tänkbar. Många frågeställningar måste givetvis överlåtas till internationella organ för att lösas. Det finns därför ett behov av nationellt kunskapsutvecklingsprogram för att ta del av forskningsresultat och kunna medverka på ett aktivt sätt inom internationella organ.

Mattias Bäckström Johansson (SD)

Josef Fransson (SD)

Johan Nissinen (SD)